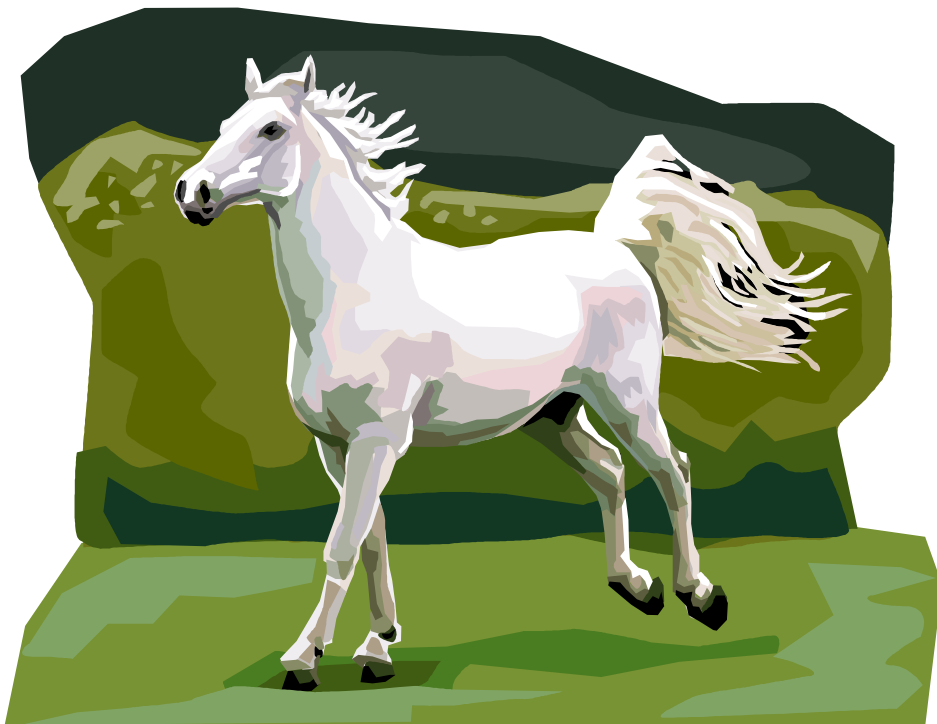

HEVOSTALLIOHJE

Hamina, Virolahti, Miehikkälä

**Haminan kaupunki
Ympäristön ja rakentamisen valvonta
26.9.2017**

SISÄLLYSLUETTELO

1. LUVAT JA ILMOITUKSET	3
1.1 Rakennuslupa ja toimenpidelupa.....	3
1.2 Eläinsuojelulain mukainen ilmoitus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.....	3
1.3 Ympäristölupa.....	3
1.4 Valvontailmoitus (lannan patterointi tai luovutus).....	3
2. TALLIN JA LANTALAN SIJOITTAMINEN TAI LAAJENTAMINEN	3
3. LANNAN VARASTOINTI	4
3.1 Lantala.....	4
3.2 Tallit ilman lantalaa.....	4
4. LANNAN KÄSITTELY	5
4.1 Lannan levitys peltoon ja suojaetäisyydet.....	5
4.2 Lannan luovutus.....	5
4.3 Lannan patterointi.....	5
4.4 Kompostointi.....	6
5. HEVOSTEN ULKOILU-, HARJOITTELU- JA LAIDUNALUEET	6
5.1 Ulkotarhat.....	6
5.2 Laitumet.....	6
5.3 Etäisyysuositukset.....	6
6. JÄTEVESIEN KÄSITTELY	7
7. JÄTEHUOLTO	7
7.1 Jätteiden lajittelu ja keräys.....	7
7.2 Kuolleet hevoset.....	7
8. HEVOSTEN PIDOLLE ASETETTAVAT ELÄINSUOJELUVAATIMUKSET	8
9. HEVOSTALLEJA KOSKEVAA SÄÄNNÖSTÖÄ	10

1. LUVAT JA ILMOITUKSET

1.1 Rakennuslupa ja toimenpidelupa

Hevostallin ja siihen liittyvien rakennelmien rakentaminen edellyttää rakennuslupaa. Rakennuslupaa tarvitaan myös silloin, kun rakennukseen tehdään olennaisia muutoksia tai rakennuksen alkuperäistä käyttötarkoitusta olennaisesti muutetaan. Pienempiin muutoksiin ja jätevesien käsittelyjärjestelmän uusimiseen riittää toimenpidelupa tai ilmoitus. Kaikkia talleja koskevat hevosen pidolle asetettavat eläinsuojeluvaatimukset löytyvät muun muassa maa- ja metsätalousministeriön Internet-sivuilta. Kaikkien eläinsuojien on täytettävä vaatimukset viimeistään **1.1.2014**.

1.2 Eläinsuojelulain mukainen ilmoitus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta hevosten pidosta on tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintoviraston läänineläinlääkärille, jos täysikasvuisia **hevosia on vähintään kuusi**. Aluehallintoviraston Internet-sivuilta löytyy valmis ilmoituskaavake. Ilmoitukseen velvoittavaa toimintaa ovat mm. hevosten kasvattaminen tai vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi, opetuksen antaminen hevosten käytössä ja käsittelyssä tai muu hevosten pito. Myös toiminnan muutoksista tai lopettamisesta on ilmoitettava.

1.4 Ympäristölupa

Hevostalli tarvitsee ympäristöluvan, jos se on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle tai ponille. Lupatarpeeseen vaikuttavat myös muut tilalla pidettävät eläimet. Ympäristölupa voidaan edellyttää myös luparajan alittavalta eläinmäärältä, jos talli sijaitsee pohjavesialueella tai siitä saattaa aiheutua kohtuutonta haittaa naapureille.

1.5 Valvontailmoitus (lannan patterointi tai luovutus)

Kun ns. nitraattiasetuksen edellyttämästä lannan varastointitilavuudesta poiketaan tai lantaa varastoidaan patterissa, tulee tallinpitäjän tehdä asiasta ns. valvontailmoitus Haminan ympäristötoimeen. Patteroinnin syyksi hyväksytään mm. työtekniset syyt. Valvontailmoituslomake löytyy esim. kuntien internet-sivuilta.

2. TALLIN JA LANTALAN SIOITTAMINEN TAI LAAJENTAMINEN

Uusien tallien perustamista tai vanhan laajentamista tai ulkotarhojen ja ratsastuskenttien perustamista tulee välttää luokitelluilla pohjavesialueilla. Enintään viiden hevosen tai ponin harrastustallin rakennuspaikan tulisi olla suositusten mukaan vähintään hehtaarin kokoinen, mielellään 2-3 ha, ellei kaavalla ole toisin määrätty. Pienenkin tallin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulisi olla 50 m, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkotia, koulu, puisto tai vastaavaa toimintaa. Uuden tätä suuremman hevostallin ja lantalan etäisyyden naapurin asuinrakennuksesta tulisi olla vähintään 100 – 200 m.

1.4.2015 jälkeen tehtäviä lannan varastointitiloja ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa:

- pohjavesialueelle tai tulvanalaiselle alueelle
- **alle 50 m** etäisyydelle vesistöä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä
- **alle 25 m** etäisyydelle valtaojasta tai norosta

Etäisyysuositukset tarhoista, laitumesta ja ratsastuskentästä on esitetty kappaleessa 5.3 Etäisyysuositukset, s. 6.

3. LANNAN VARASTOINTI

3.1 Lantala

Lannan varastointitila tulee mitoittaa ns. nitraattiasetuksen mukaisesti. Uusi nitraattiasetus on tullut voimaan **1.4.2015** (Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014) ja sitä on muutettu **16.10.2015** asetuksella 1261/2015.

Lantala on riittävän tilava silloin, kun se on mitoitettu 12 kuukauden aikana kertyvälle laskennalliselle lantamäärälle. Tästä voidaan vähentää samana laidunkautena hevosten laidunnuksen yhteydessä laitumelle jäävän lannan määrä. Varastointitilan mitoituksessa huomioidaan myös viljelijöiden yhteiset varastot, asianmukaiset suppeat jaloittelualueet ja pihattotyypiset kuivikepohjat. Lannan varastointitilan tulee olla vesitiivis varastointitila, eikä lantalan tyhjennyksen ja lannan siirron aikana saa tapahtua valumia ympäristöön. **Huom! Kalliota tai maabetonia ei hyväksytä vesitiiviiksi pohjaksi.**

- Hevoselta (>150 cm) kertyvä laskennallinen lantamäärä on vuodessa 17 m³ ja ponilta (120-150 cm) 12 m³ ja pienponilta (<120 cm) 8 m³ josta voidaan vähentää laidunkauden osuus. **Huom! Näitä vähimmäistilavuusvaatimuksia sovelletaan lantalaan, joka on otettu käyttöön tai jota koskeva rakennuslupa on ollut vireillä 1.4.2015.** (ns. uusi nitraattiasetus 1250/2014)
- Ennen 1.4.2015 rakennettuihin lantaloihin sovelletaan vähimmäistilavuusvaatimuksia hevoselle 12 m³/vuosi ja ponille 8 m³/vuosi. (ns. vanha nitraattiasetus 931/2000)

Lantala tulee mitoittaa siten, ettei lanta nesteineen valu lantalan ulkopuolelle. **1.4.2015 jälkeen rakennettavat uudet kuivalannan varastointitilat tulee kattaa kiinteästi tai sadevedet on johdettava sieltä pois esim. tiiviillä peitteellä.** Lantalan reunat tulee tehdä vähintään 0,5 m korkeiksi. Myös ajoluiskan (kynnys) tulisi olla vähintään 0,5 m korkuinen. Suositeltavaa on, että ulkopuolella on kovapohjainen kuormauslaatta, ja sadeveden valuminen suoraan katolta lantalaan tulee estää esim. räystäällä. Lantalan etäisyydeksi rakennuksen ulkoseinästä suositellaan vähintään 1,2 m ja lantalan reunakorkeudeksi tällä sivulla vähintään 1 m. Näkösuojana toimivan avolantalan reunojen korkeus tulisi olla vähintään 1,5 m. Vanhoihin avolantaloihin lasketaan sadevesivaraa vähintään 0,1 m³ / m².

Katetun kuivalantalan pitää olla hyvin tuulettuva, mitä silmällä pitäen sen ulkovaipan tulisi olla harva tai aukollinen. Käytännöllisistä syistä katetun lantalan betonireunojen pitää olla korkeudeltaan vähintään 1,5 m. Ajoluiskan korkeus tulee katetuissa kiinteän lannan varastoissa tulisi olla vähintään 0,2 m. Myös katetuissa lantaloissa on suositeltavaa, että ulkopuolella on kovapohjainen kuormauslaatta.

3.2 Tallit ilman lantala

Tallin yhteyteen ei tarvitse rakentaa lantala tai sen koko voi olla normien mukaista pienempi, mikäli:

1. lantaa luovutetaan vesitiiviiseen, riittävän kokoiseen lantavarastoon
2. lantaa luovutetaan sellaiselle hyödyntäjälle, jolla on ympäristönsuojelulain mukainen lupa toiminnalleen
3. lantaa kertyy vuosittain enintään **25 m³**
4. lantaa myydään tallilta pakattuna. Tällöin valvontailmoitukseen tulee liittää myös selvitys lannan myynnistä.

Kaikissa näissä tapauksissa tallinpitäjän on tehtävä vuosittain ns. valvontailmoitus kunnan ympäristöviranomaiselle. Lannan luovutuksesta tulisi aina olla pidempiaikaiset, mieluiten toistaiseksi voimassa olevat kirjalliset sopimukset, joissa on vähintään 6 kk irtisanomisaika.

Luovutusta tai patterointia odottava lanta tulee varastoida **tiivispohjaisella** siirtolavalla tai muulla vastaavalla alustalla, **joka on katoksessa tai joka katetaan peitteellä.** Lantaa ei saa edes pienillä hevosmäärillä varastoida pelkästään maapohjalla.

Pääsääntö on, että patterivarastointi ei korvaa lantalaa. Patterointi on hyväksyttävissä kuitenkin lannan vähäisen määrän (vuosikertymä enintään 25 m³) vuoksi, jos patterointi suoritetaan ns. nitraattiasetuksen edellyttämällä tavalla.

Mikäli tallilta puuttuvat riittävän kokoiset lantavarastot eikä mikään em. edellytyksistä (kohdat 1-4) täyty, lantalan toteuttamistoimiin tulee ryhtyä välittömästi.

4. LANNAN KÄSITTELY

Ennen toiminnan aloittamista tulee miettiä, mihin lantalasta tyhjennettävät lannat sijoitetaan: omaan peltoon, luovutetaan viljelijälle, kompostoidaan ja käytetään multana jne.

4.1 Lannan levitys peltoon ja suojaetäisyydet

Lannan levitys suositellaan tehtäväksi keväisin. Nitraattiasetus kieltää lannan levityksen 1.11.-31.3. välisenä aikana. Lannoitteita ei saa levittää lumipeitteeseen tai routaantuneeseen eikä veden kyllästämään maahan. Lanta on mullattava tai kynnettävä peltoon vuorokauden sisällä levityksestä. Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan pintalevitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30—100 metrin levyinen suojavyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla.

4.2 Lannan luovutus

Luovutusta odottava lanta voidaan varastoida joko asianmukaisessa lantalassa tai tiiviillä siirtolavalla tai muulla vastaavalla alustalla, joka on katoksessa tai joka katetaan peitteellä. Lantaa on luovutettava säännöllisesti, jotta lantala ei ylitäy. Kaikesta lannan luovuttamisesta tulisi tehdä kirjallinen sopimus ja valvontailmoitus ympäristötoimelle. Lantaa saa luovuttaa:

- muualle vesitiiviiseen, riittävän kokoiseen lantavarastoon
- välittömään hyötykäyttöön toiselle tilalle
- hyödyntäjälle, jolla on ympäristölupa kompostoida tai valmistaa ruokamultaa hevosenlannasta sekä Eviran hyväksyntä tuotteen markkinointiin
- suoraan tilalta irtotavarana ns. suoramyynninä Eviran luvalla.

4.3 Lannan patterointi

Lantaa voidaan patteroida eli varastoida aumassa pellolla ennen levitystä mm. työteknisistä syistä. Patterointi ei kuitenkaan voi korvata lantalaa. Lannan patterointi tulee tehdä nitraattiasetuksen mukaisesti:

- varastointi on kielletty pohjavesialueella ja tulvanalaisella alueella
- patterin täytyy sijaita vähintään 100 m päässä talousvesikaivosta, vesistöstä tai valtaojasta sekä 5 m päässä ojasta
- patterin pohjalla on oltava vähintään 20 cm nestettä sitova kerros (esim. puru/turvekerros)
- patteri on peitettävä **tiivillä peitteellä** (esim. pressu, muovi)
- talvella aumantekopaikalta on poistettava lumi
- patteri on levitettävä viimeistään vuoden kuluttua auman perustamisesta
- paikalle, jolla patteri on sijainnut, saa sijoittaa uuden patterin 2 väli vuoden välein.

Patteroinnista on aina täytettävä valvontailmoitus, joka tulee toimittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 14 vuorokautta ennen patterin tekoa. Valvontailmoitus löytyy tulostettavana versiona esim. Haminan kaupungin ympäristötoimen sivuilta.

4.4 Kompostointi

Lannan kompostoinnissa on noudatettava patterivarastoinnille annettuja ohjeita. Pellolle patteriin tehty lantakomposti tulee levittää maahan viimeistään vuoden kuluttua auman perustamisesta. Lanta voidaan myös kompostoida erillisessä kompostorissa. **Lannan kompostointi tulee tehdä tiiviillä alustalla ja kompostointialustan rakenteiden tulee olla muutoin vesitiiviit 1.1.2016 alkaen.** Lantavesien pääsy ympäristöön tulee estää alustan muotoilulla tai riittävällä kuivikkeiden käytöllä. Kompostin jälkikypsytyks voidaan tehdä aumassa nitraattiasetusta noudattaen. Jälkikypsytyksauman peitteeltä ei vaadita tiiviyttä.

5. HEVOSTEN ULKOILU-, HARJOITTELU- JA LAIDUNALUEET

5.1 Ulkotarhat

Tarhat on sijoitettava ja rakennettava siten, että niistä ei aiheudu ympäristön tai pinta- ja pohjavesien pilaantumista. Luokitelluille pohjavesialueille ei tulisi perustaa ulkotarhoja. Myöskään viettävillä rinteillä ulkoilualueiden perustamista ei suositella, ellei vesistön reunaan voida jättää riittävää suoja-alueita. Tarhojen valumavesien puhdistamiseksi, voidaan valumavedet tarvittaessa johtaa esim. keräilyojilla laskeutusaltaan kautta maastoon.

Hevosten ulkoilualueiden on oltava turvallisia ja riittävän tilavia. Suositeltava tarhan vähimmäiskoko on n. 1 000 – 2000 m². Tarhan kuivatus tulee järjestää joko salaojilla tai avo-ojilla. Ulkotarhoista ja muilta ulkoilualueilta **lanta tulee poistaa säännöllisesti**, mielellään viikoittain. Tarhojen pintakerros on uusittava tarvittaessa.

5.2 Laitumet

Laidun on perustettava siten, ettei siitä aiheudu pohjaveden pilaantumista ja että pintavesien pilaantumista on mahdollisimman pieni. I- ja II-luokan pohjavesialueilla laiduntamista tulee välttää. Rantalaitumilla tulisi rantatörmällä olla aita estämässä hevosten pääsyn veteen. Hevoselle paras laidunmaa on kuiva, vettä läpäisevä, loivasti mäkinen ja kiinteäpohjainen. Hevosille tulisi olla varattuna useampi laidunlohko, jotka on hyvä lannoittaa keväällä heti sen ollessa mahdollista. Laiduntavalla hevosella on oltava sääsuoja joko laitumen yhteydessä tai niin että hevonen on helposti siirrettävissä suojaan.

5.3 Etäisyys-suositukset

Kaikenlaisten haittojen ehkäisemiseksi tallitoiminnot tulisi sijoittaa riittävän etäälle lähimmästä häiriintyvistä kohteista. Esimerkiksi liian lähelle talousvesikaivoja sijoitetut tallit, lantalat ja ulkoilualueet voivat aiheuttaa pohjaveden pilaumisriskin. Lisäksi haitat voivat olla naapureiden asumisviihtyvyyteen liittyviä ongelmia, jotka koetaan usein ulkotarhojen tai laitumien epäsiisteytenä, karpäshaittoina, hajuhaittoina ja pölyämisenä.

Ulkoilu- ja harjoittelualueiden suositeltavat vähimmäisetäisyydet ovat:

- vesistöön (esim. lähde, puro, joki, järvi) 100 m, kuitenkin 10–50 m tapauksesta riippuen
- valtaojaan 20 m, kuitenkin 10–50 m tapauksesta riippuen
- talousveden hankintaan käytettävään vesistöön, kaivon tai lähteeseen 30–100 m

Naapurikiinteistön raja on suositeltavaa jättää suojaetäisyyttä:

- ulkotarhasta, tallista, lantalasta 50 m
- ratsastuskentästä 20 m
- laitumesta 10 m

Vähimmäisetäisyydet voivat olla pienempiä naapurien suostumuksella.

6. JÄTEVESIEN KÄSITTELY

Jätevesiasetus koskee myös hevostalleja ja niiltä tulevat jätevedet, myös hevosten pesuvedet, on käsiteltävä ympäristönsuojelulain ja ns. jätevesiasetuksen mukaisesti. Tallitoiminnassa muodostuva jätevesi on ensisijaisesti ohjattava vesihuoltolaitoksen viemäriin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, jätevesien käsittelyjärjestelmä hyväksytään rakennusluvan / toimenpideluvan käsittelyn yhteydessä. Kiinteistönhaltijan tulee olla selvillä kiinteistöllä käytettävästä jätevesien käsittelyjärjestelmästä ja huolehtia järjestelmän toimivuudesta. Saostuskaivojen lietetilat on tarkastettava ja tyhjennettävä vähintään kerran vuodessa. Umpisäiliöt ja muut vastaavat jätevesisäiliöt tulee tyhjentää tarvittaessa. Saostuskaivojen, umpisäiliöiden ja vastaavien lietteitä saa ammattimaisesti tyhjentää vain asianmukaiset luvat omaava yrittäjä. Saostuskaivo- ja umpisäiliölietteet on toimitettava jätevedenpuhdistamolle, eikä niitä saa levittää peltoon.

7. JÄTEHUOLTO

7.1 Jätteen lajittelu ja keräys

Talleilla on oltava aina vähintään sekajätteen keräysastia. Harrastetallin on liityttävä järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Yritystoiminnassa jätteenkuljetuksen asianmukaiseen vastaanottoon voi järjestää itse. Jätteitä ei saa polttaa eikä haudata maahan.

7.2 Kuolleet hevoset

Kuollut hevonen voidaan maanomistajan luvalla haudata maahan. Ruhoa ei saa haudata alle 250 m etäisyydelle kaivosta tai vesistöä eikä pohjavesialueelle. Hauta on peitettävä vähintään 1-2 m maakerroksella. Ruhoa ei saa haudata muovissa tai muussa maatumattomassa materiaalissa.

Kuollut hevonen voidaan toimittaa myös Honkajoki Oy:n keräilyyn. Hevosia voi toimittaa myös tuhkatavaksi, mm. Mäntsälän Lemmikkilehto Oy.

8. HEVOSTEN PIDOLLE ASETETTAVAT ELÄINSUOJELUVAATIMUKSET

Hevonen on laumaeläin, joten hevosta ei saa pitää yksin.

Hevosten pitoon tarkoitettujen eläinsuojien, pilttuiden ja karsinoiden sisäpintojen sekä hevosten pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen.

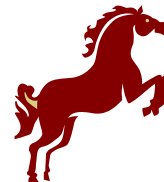
Hevosen pitoon tarkoitettu eläinsuoja sekä karsinat, pilttuut, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava. Ne on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita hevosta eivätkä vaaranna sen terveyttä tai hyvinvointia. Eläinsuojan käytävien on oltava sellaisia, että eläin pääsee esteettä liikkumaan ja että eläimen liukastumisen tai muun vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen.

Hevosen karsina tai pilttuu on sijoitettava siten, että eläimellä on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan sekä mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen. Hevosen pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on sijoitettava pitopaikkaan siten, etteivät ne aiheuta hevoselle vahingoittumisen vaaraa. Sähköjohdot ja -laitteet sekä muut välineet, jotka voivat vahingoittaa hevosta, on tarvittaessa suojattava tai sijoitettava siten, että ne ovat hevosen ulottumattomissa. Hevosen ruokintaan ja juottoon tarkoitettujen astioiden ja telineiden on sijoitettava pitopaikkaan siten, että hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla.

Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5, kuitenkin aina vähintään 2,2 m. Uusissa talleissa tulisi pyrkiä siihen, että karsinan pinta-ala olisi vähintään 9 m². Karsinan koon mitoittamiseen voidaan käyttää myös alla olevaa taulukkoa, mutta on huomioitava, että tallissa pidettävien hevosten koko on aina riippuvainen karsinoiden koosta.

Hevosen yksittäiskarsinassa on oltava tilaa vähintään:

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

Pilttuun leveyden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus lisättynä 10 cm:llä ja pilttuun pituuden vähintään hevosen pituus lisättynä 25 cm:llä. Vierekkäisten pilttuiden väliseinän kiinteän osan korkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 0,9.

Pitopaikan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeeseen. Lattia ei saa olla liukas.

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä, haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Eläinsuojan lämpötilan ja valaistuksen on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva.

Hevosen ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset.

Ulkotarhan ja laitumen on oltava riittävän tilava. Maaston kasvillisuuden ja maapohjan on oltava hevoselle sopivat. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava hevoselle sopivasta materiaalista ja sille turvalliset. Aitauksessa ei saa olla liian ahtaita tai teräviä kulmia. Aitauksen on oltava helposti hevosen havaittavissa.

Aidat ja niihin liittyvät rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että hevonen ei vahingoita niihin itseään. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä. Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa.

9. HEVOSTALLEJA KOSKEVAA SÄÄNNÖSTÖÄ

- Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 1/2010, Ympäristöministeriö.
- Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003, Ympäristöministeriön moniste 121.
- Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) eli ns. nitraattiasetus. **Voimaan 1.4.2015**
- Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1261/2015)
- Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000) eli ns. nitraattiasetus: lannan varastointi ja levitys. **Kumottu (uusi asetus yllä).**
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- Uudenmaan ympäristökeskuksen kannanotto Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kunnille 2006: Pienten hevostallien rakennuspaikan minimikooksi kaksi hehtaaria
- Jätelaki (646/2011)
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017)
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999): hevostallien, lantaloiden ja jätevesijärjestelmien rakennus- ja toimenpideluvat
- Maa- ja metsätalousministeriön päätös 14/EEO/1998: hevosten pidolle asetettavat eläinsuojeluvaatimukset
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostalouksrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista (764/2009)
- Maa- ja metsätalousministeriön ohje Kotieläinrakennusten ympäristönhuolto, MMM-RMO C4: ohjeita lantalan rakentamiseen
- Elintarviketurvallisuusviraston ohje: Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen
- Terveystalouksuojelulaki (763/1994) ja -asetus (1280/94)
- Eläinsuojelulaki (247/1996) ja -asetus (396/1996)
- Kymen jätelautakunnan toiminta-alueen jätehuoltomääräykset
- Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920)
- Haminan rakennusjärjestys
- Virolahden rakennusjärjestys
- Miehikkälän rakennusjärjestys